

УКРАЇНА
ВІДДІЛ ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
БРОНИКІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ
СЛОБОДОРОМАНІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ
Брониківської сільської ради

вулиця Перемоги, будинок 4А село Слобода Романівська, Звягельський район,
Житомирська область, інд. 11716, тел/факс (04141) 61491 sloboda-65@ukr.net

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

Протокол засідання педагогічної ради

31.08.2026 №1

Уведено в дію наказом директора

№ від 31.08.2026

Директор

Алла ЛЕВЧЕНКО

Політика впровадження та використання систем штучного інтелекту

в Слободороманівському ліцеї

ЗМІСТ

Вступ

1. Загальні положення

1.1. Суть і мета Політики

1.2. Сфера дії та відповідальність

1.3. Визначення, терміни та скорочення

1.4. Нормативна база

1.5. Ціль Політики

2. Упровадження технологій та систем штучного інтелекту

3. Використання систем штучного інтелекту

3.1. Основні принципи відповідального використання

3.2. Шляхи мінімізації потенційних ризиків застосування штучного інтелекту

3.3. Рівні застосування інструментів штучного інтелекту

4. Контроль та відповідальність

5. Перегляд Політики

Вступ

Стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту (далі – ШІ) відкриває нові перспективи для вдосконалення освітньої, науково-дослідної та адміністративної діяльності в закладах вищої освіти. Інтеграція ШІ сприяє персоналізації освітнього процесу, підвищенню ефективності управління ресурсами, автоматизації рутинних операцій та активізації наукових досліджень. Разом із цим зростають і потенційні ризики, пов'язані з дотриманням прав людини, захистом персональних даних, запобіганням дискримінації та забезпеченням прозорості роботи алгоритмічних систем.

Використання ШІ має здійснюватися з дотриманням високих етичних та правових стандартів. У Коледжі впровадження таких технологій базується на принципах відкритості, підзвітності та безпеки. Особливе значення надається забезпеченню належного людського контролю за процесами, що автоматизуються, з метою мінімізації ризиків упередженості й технічних помилок.

Відповідно до Регламенту Європейського Союзу щодо ШІ, застосування ШІ в освіті класифікується як діяльність високого ризику. Водночас документ визнає вагомі економічні й соціальні переваги, які надає використання ШІ, зокрема в освітньому секторі.

Етичне й відповідальне впровадження ШІ-систем сприятиме вдосконаленню освітньої практики, підвищенню якості навчального досвіду здобувачів освіти та формуванню в них навичок, необхідних для майбутнього. Для науковопедагогічних та педагогічних працівників це створює умови для підвищення ефективності роботи та впровадження інноваційних підходів до викладання та навчання.

Загальні положення

Суть і мета Політики

Політика впровадження та використання ШІ (далі – Політика) – це внутрішній нормативний документ, який відображає позицію Слободороманівського ліцею щодо впровадження ШІ та визначає основні принципи його відповідального використання.

Метою цієї політики є встановлення чітких правил, рекомендацій щодо впровадження та використання ШІ в закладі для запобігання порушенням академічної доброчесності, підвищення якості освіти та сприяння інноваціям у навчанні, адміністративних процесах, забезпечення етичних норм та стандартизації застосування ШІ в академічній діяльності закладу та поширюється на всіх учасників освітнього процесу.

Застосування ІІІ в освітньому середовищі Коледжу є інноваційним для таких напрямів:

інтеграція ІІІ в освітній процес;
позакласна діяльність;
підтримка інклюзивності та індивідуальних потреб учнів;
партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу;
управління освітнім процесом, моніторинг та оцінювання;
адміністративна підтримка;
безперервний професійний розвиток педагогів.

Сфера дії та відповідальність

Політика поширюється на всіх учасників освітнього процесу: педагогів, здобувачів освіти, адміністративних працівників та інших осіб, що мають доступ до ресурсів закладу освіти для використання технологій ІІІ в академічній діяльності, зокрема:

здобувачів освіти, які використовують ІІІ в освітній, дослідницькій та позакласній діяльності;
педагогічних працівників, які застосовують ІІІ для створення навчальних матеріалів, оцінювання та індивідуалізації навчання, для підготовки та проведення уроків:

- підготовка до уроків (планування структури, змісту, дидактичних матеріалів, творчих, інноваційних завдань, авторських фізкультхвилин, вікторин, квестів, інтерактивних завдань, сценарію відеоконтенту тощо);
- прогнозування навчальних перешкод учнів (академічних, когнітивних, поведінкових, емоційних, організаційних, спеціальних), а також очікуваних навчальних результатів;
- проведення уроків (самостійна, парна, групова робота учнів із ІІІ, проєктна / дослідницька діяльність тощо);
- використання систем ІІІ для розвитку ключових компетентностей та наскрізних умінь (як-от: завдання на формування критичного мислення, створення промптів, виявлення фейків, втручання ІІІ в результати роботи, оцінювання правильності відповіді нейромережі);
- створення індивідуальних траєкторій навчання, персоналізований навчальний контент (диференціація, персоналізація навчання, адаптація навчальних матеріалів під індивідуальні потреби кожного учня);
- використання позитивної підтримки для підвищення мотивації учнів на основі прогнозування результатів;
- соціально-емоційний супровід уроку.

Позакласна діяльність:

- організація позакласної діяльності (створення програми / сценарію заходу, проведення учнівських конкурсів, конкурсів-захистів науково-дослідних робіт МАН та інших, використання ІІІ у роботі гуртків);
- пошук та створення додаткових тематичних добірок для самостійного опрацювання учнів;
- реалізація STEM-навчання.

Партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу:

- консультування учнів та батьків, надання додаткових роз'яснень тем (чатботи, віртуальні асистенти);
- пошук ідей, проведення мозкового штурму, пошук шляхів покращення освітнього процесу;
- ведення професійних спільнот в соцмережах (особиста сторінка фахівця / класу / закладу освіти, створення логотипів, інфографіки, мультимедійного контенту тощо).

Підтримка інклюзивності та індивідуальних потреб учнів

- системи розпізнавання мови для допомоги учням із порушеннями слуху та вадами мовлення;
- інструменти для невербальної комунікації з учнями з розладом аутичного спектра (РАС) та іншими труднощами спілкування;
- адаптивні та асистивні технології для створення інклюзивного середовища, незалежно від потреб учнів;
- створення індивідуальних чатботів для консультування учнів з особливими освітніми потребами;
- арттерапевтичні практики з допомогою систем ІІІ (створення релаксаційних терапевтичних музичних композицій, розмальовок, мистецьких композицій);
- інструменти для самонавчання, що дозволяють учням навчатися самостійно у своєму власному темпі (інструкційні картки);
- ігрове навчання з метою розвитку критичного мислення, креативності та навичок розв'язання проблем.

Управління освітнім процесом:

- **Моніторинг та аналіз прогресу учнів**

- автоматизоване оцінювання, створення контрольних матеріалів для домашнього завдання (створення задач, тестів тощо), перевірки та оцінювання знань учнів (аналіз результатів, есе, тестів, відгуків, зворотного зв'язку тощо);
 - створення індивідуальних траєкторій навчання (програми AI Tutor);
 - забезпечення зворотного зв'язку від учнів (чатбот для комунікації);
 - відстеження успішності: збір та аналіз даних про успішність учнів для вчасного виявлення проблем та надання необхідної допомоги здобувачам освіти;
 - прогнозування результатів: визначають ризики та можливості для кожного учня, щоб допомогти їм досягти успіху;
 - оцінювання, моніторинг та прогнозування навчального процесу індивідуально для кожного учня (індивідуальні консультації, створення індивідуальних навчальних планів).
- **❖ Підтримка прийняття адміністративних рішень**
 - виконання адміністративної роботи (підготовка до педагогічних нарад, створення програми та контенту для батьківських зборів, оформлення стендів, створення стратегії професійного розвитку педагогічних кадрів, розвитку закладу освіти, кафедри, лабораторії, центру);
 - автоматизований аналіз, інтерпретація та/або обробка даних для прийняття адміністративних рішень;
 - загальне управління закладом освіти (класифікація даних за параметрами): наразі ІІІ використовується для керування закладами освіти, підтримка управлінських процесів (захист персональних даних на серверах, планування діяльності) тощо.

Безперервного професійного розвитку:

- підвищення професійної кваліфікації, навчання впродовж життя (онлайн-курси, менторство, групові курси);
- добір матеріалів для саморозвитку, структурування інформації (освітні блоги та сайти, електронні бібліотеки тощо).

Політика використання ІІІ є відкритим документом, доступним для всіх учасників освітнього процесу, зокрема здобувачів освіти, педагогічних працівників, адміністративного персоналу.

Визначення, терміни та скорочення

Галюцинація системи ШІ (англ. AIHallucination) – неправильні або оманливі результати, які генерують моделі ШІ. Ці помилки можуть бути спричинені різними факторами, зокрема недостатньою кількістю навчальних даних, неправильними припущеннями, зробленими моделлю, або упередженнями в даних, що використовуються для навчання моделі.

Генеративний ШІ (англ. Generative AI) – система ШІ, яка, використовуючи генеративні моделі, навчені на великих обсягах даних, здатна створювати новий, оригінальний контент (тексти, зображення, аудіо- та відеоматеріали). Прикладами систем генеративного ШІ є ChatGPT, Copilot, Claude, Gemini, Midjourney, DALL·E, Stable Diffusion та інші.

Промпт (англ. Prompt) – запит, що описує завдання, яке повинна виконати система ШІ. Текстова або вербальна інструкція, яку користувач надає з метою керування або визначення напрямку виходу генеративного процесу. Це може бути запитання, завдання або інше формулювання, яке надає контекст чи вказівки для створення текстового відгуку або виконання завдання засобами ШІ. Промпт використовується для налаштування моделі та уточнення її відповідей чи вихідних результатів згідно з конкретними потребами користувача.

Система ШІ (англ. AISystem) – машинна система, яка на основі отриманих вхідних даних робить висновки щодо того, як генерувати результати (як-от прогнозування, створення контенту, надання рекомендацій або рішень), які можуть впливати на фізичне або віртуальне середовище. Різні системи ШІ відрізняються за рівнем автономності (можливості працювати без втручання людини) та адаптивності (можливості бути гнучким і підлаштовуватися під середовище) після застосування.

Штучний інтелект (англ. Artificial Intelligence (AI)) – як галузь: загальна назва сукупності інформаційних технологій (алгоритмів, методів, підходів, моделей та сервісів), здатних виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту. ШІ охоплює широкий спектр підходів, зокрема тих, що ґрунтуються на навчанні, логіці, пошуку та ймовірнісному міркуванні; як інструмент: організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень й алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі ухвалення рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань. Також термін «ШІ» використовують як синонім терміна «система ШІ».

ШІ-грамотність (англ. AILiteracy) – розуміння учасниками освітнього процесу основних принципів відповідального застосування систем ШІ, володіння навичками розпізнавання, коли використовується ШІ, усвідомлення його обмежень та ризиків, пов'язаних з невідповідальним використанням.

Більшу кількість термінів викладено в Словнику термінів у сфері штучного інтелекту.

Нормативна база

Політика є рамковим документом, який служить основою для створення детальних інструкцій, політик і процедур на рівні Слободороманівського ліцею і розроблена відповідно до:

Artificial Intelligence Act Європейського Союзу (Закон про штучний інтелект), що визначає гармонізовані правила для безпечного та відповідального впровадження штучного інтелекту;

Законів України;

нормативних документів уряду України, зокрема «Концепції розвитку ШІ в Україні», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р;

рекомендацій Міністерства цифрової трансформації України та Міністерства освіти і науки України щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти (квітень 2025);

Листа [Міністерство освіти і науки України](#) № 1/20386-25 від 29.09.2025
« Про методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій ШІ в ЗЗСО»

міжнародних практик із регулювання та використання ШІ в освітніх і дослідницьких установах.

Ціль Політики

Забезпечити уніфіковані підходи до ефективного, прозорого й відповідального використання систем ШІ в освітньому процесі, діяльності, а також у процесі управління закладом.

Упровадження технологій та систем штучного інтелекту

Упровадження технологій ШІ в закладі забезпечується такими складовими:

розробка внутрішніх політик щодо використання ШІ: розроблення правил і процедур використання ШІ в освітній, і адміністративній діяльності закладу;

періодичний перегляд і оновлення внутрішніх політик відповідно до нових нормативних актів і технологічних змін;

інтеграція використання ШІ в стратегію розвитку закладу, зокрема освітню діяльність, прозакласну роботу та управлінські процеси;

визначення ключових цілей і показників ефективності для оцінювання впливу ШІ на цифрову трансформацію;

забезпечення надійної технічної інфраструктури для ефективного впровадження систем ШІ;

підготовка педагогічних працівників, здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу до ефективного використання ШІ шляхом проведення практичних тренінгів, навчання здобувачів освіти відповідальному використанню ШІ, розвитку критичного мислення та оцінювання ризиків, залучення зовнішніх експертів для проведення майстер-класів та воркшопів із сучасних технологій ШІ.

Використання систем штучного інтелекту

Основні принципи відповідального використання

Відповідальне використання систем штучного інтелекту (ШІ) у загальній середній освіті передбачає дотримання низки принципів, які сприяють справедливому, етичному, безпечному та продуктивному використанню цих технологій. Основними засадами при використанні систем ШІ у загальній середній освіті є:

1) Справедливість та інклюзивність

- ✓ **доступність** (системи ШІ мають бути доступні для всіх учнів незалежно від їхніх індивідуальних можливостей);
- ✓ **недопущення дискримінації** (використання систем ШІ не має призводити до дискримінації або створювати нерівності між учнями на основі раси, статі, етнічної належності, соціального статусу тощо).

2) Законність та прозорість

- ✓ **законність** (наявність усіх необхідних прав для використання систем ШІ);
- ✓ **прозорість та зрозумілість** (розкриття інформації про використання систем ШІ та пояснення цілей і способів такого використання; розуміння джерел інформації, на базі якої працює ШІ).

3) Конфіденційність і безпека

- ✓ **конфіденційність і захист даних** (недопущення витоку персональних даних чи іншої конфіденційної інформації через використовувані системи ШІ);
- ✓ **захист від шкідливого вмісту** (системи ШІ мають містити фільтри, які убезпечують від мови ворожнечі, кібербулінгу, пропаганди насильства та іншого небажаного контенту).

4) Відповідальне та етичне використання

- ✓ **організоване впровадження систем ШІ** (ШІ впроваджують в освітній процес за усвідомленим та зваженим рішенням закладу освіти);
- ✓ **етичне використання** (застосування систем ШІ має ґрунтуватися на етичних принципах та цінностях, що забезпечують повагу до прав та гідності всіх учасників освітнього процесу);
- ✓ **відповідальне використання** (використання систем ШІ має починатись із критичного осмислення ризиків їхнього використання та передбачення способів їх пом'якшення. Див. *Додаток я.2 Мінімізація потстійнихризиків застосування ШІ в освіті*¹);
- ✓ **фаховий людський контроль** (результати роботи ШІ мають піддаватись аналізу та перевірці задля запобігання упередженості та дезінформації, а також редагуванню й адаптації людиною до безпосередніх умов та вимог конкретної навчальної ситуації).

5) Педагогічна доцільність

- ✓ **підтримка навчальних цілей** (використання систем ШІ має сприяти досягненню навчальних цілей, підвищенню якості освіти);
- ✓ **субсидіарність** (ШІ має бути допоміжним, не єдиним інструментом та джерелом навчальної інформації в освітньому процесі);

- ✓ **практичне використання** (системи ШІ слід використовувати як помічника в навчанні з дотриманням правил академічної доброчесності).

6) Людський контроль

- ✓ Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають обов'язковій перевірці, осмисленню та затвердженню з боку людини.
- ✓ Рішення, прийняті ШІ, мають бути ретельно проаналізовані з урахуванням обмежень технологій і зі звіркою з достовірними джерелами інформації.

7) Відповідальність і доброчесність.

- ✓ Застосування технологій ШІ має ґрунтуватися на принципах чесності, самостійності та критичного мислення.
- ✓ Усі випадки використання ШІ в навчальній, дослідницькій чи проєктній діяльності мають бути задекларованими.
- ✓ Педагогічні працівники несуть відповідальність за визначення допустимих меж використання генеративного ШІ, надають відповідні роз'яснення і встановлюють правила застосування таких технологій у межах освітнього процесу.

Шляхи мінімізації потенційних ризиків застосування штучного інтелекту

З метою зменшення ризиків, пов'язаних з використанням систем ШІ передбачені такі дії:

Потенційні ризики	Рекомендації щодо мінімізації ризиків
Нерівність доступу до технологій та темпів упровадження ШІ	Забезпечити доступ до систем ШІ для всіх здобувачів освіти, зокрема з обмеженим доступом до інтернету або застарілими пристроями. Надавати альтернативні способи доступу до інформації та підтримки для здобувачів освіти, які не можуть використовувати системи ШІ.

Несправедливість та упередження систем ІІІ	<p>Вибирати інструменти ІІІ, які забезпечують належний рівень прозорості в процесі генерування результатів для своєчасного виявлення та усунення упереджень.</p> <p>Передбачати людську оцінку перед прийняттям, розповсюдженням або виконанням будь-яких рішень, отриманих за допомогою ІІІ.</p> <p>Інформувати користувачів про потенційну можливість упередженості та галюцинацій систем ІІІ, щоб вони могли вибирати та використовувати ці інструменти більш виважено.</p>
Порушення приватності, конфіденційності та безпеки даних	<p>Вибирати системи ІІІ, які забезпечують належну прозорість щодо того, які дані збираються та як вони використовуються.</p> <p>Збирати лише мінімальну кількість даних, необхідних для роботи системи ІІІ.</p> <p>Навчати здобувачів освіти, педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу щодо важливості приватності, конфіденційності та безпеки даних.</p>
Порушення етики	Планувати заходи для запобігання цькуванню,
використання систем ІІІ	<p>кібербулінгу та іншим формам онлайн-ризиків.</p> <p>Надавати чітке посилання на джерело авторських матеріалів, які використовуються в системах ІІІ.</p> <p>Навчати здобувачів освіти важливості авторського права та поваги до чужої інтелектуальної власності.</p> <p>Заохочувати здобувачів освіти створювати оригінальний контент, а не використовувати чужі матеріали без дозволу.</p>
Недостовірність/ неправдивість відомостей, галюцинації систем ІІІ	<p>Навчати здобувачів освіти критично оцінювати інформацію, яку вони отримують із систем ІІІ, пояснювати принцип роботи систем ІІІ, їхніх можливих упереджень та галюцинацій.</p> <p>Передбачати людську оцінку перед прийняттям, розповсюдженням або виконанням будь-яких рішень, отриманих за допомогою ІІІ.</p>
Залежність від технологій, недостатня когнітивна стимуляція	Збалансовано використовувати технології для доповнення та підтримки ефективних методів навчання.

	Відстежувати та оцінювати вплив ІІІ на процес навчання та результати здобувачів освіти.
Втрата людського фактора	Заохочувати особисту взаємодію та співпрацю між здобувачами освіти, науково-педагогічними та педагогічними працівниками. Розвивати емоційний інтелект здобувачів освіти. Застосовувати людську перевірку коментарів та оцінок робіт здобувачів освіти, запропонованих системами ІІІ.
Недостатній контроль використання систем ІІІ	Убезпечити дані здобувачів освіти від несанкціонованого доступу, використання та розкриття. Не використовувати дані здобувачів освіти для інших цілей, крім освітніх. Регулярно моніторити використання систем ІІІ, щоб переконатися, що вони відповідають усім вимогам. Оцінювати ефективність використання систем ІІІ в освітньому процесі.
Складності опанування систем ІІІ	Вибирати прості у використанні та інтуїтивно зрозумілі інструменти ІІІ, які не потребують глибоких технічних знань. Забезпечити постійне навчання та професійний розвиток щодо використання систем ІІІ в освітньому процесі. Підтримувати освітні спільноти для обміну досвідом використання ІІІ.
Недостатня компетентність науково-педагогічних та педагогічних працівників щодо використання ІІІ, зокрема для навчання здобувачів освіти	Забезпечити постійне навчання та професійний розвиток щодо використання систем ІІІ в освітньому процесі. Підтримувати освітні спільноти для обміну досвідом використання ІІІ. Брати участь в освітніх онлайн-спільнотах для обміну досвідом використання ІІІ. Відстежувати та оцінювати вплив використання ІІІ на навчальні досягнення здобувачів освіти. При використанні інструментів ІІІ для генерування навчального контенту перевіряти його відповідність цілям та очікуваним результатам навчання, психоемоційним і віковим особливостям здобувачів освіти.

Рівні застосування інструментів штучного інтелекту

Рівень застосування	Опис	Вимоги до покликань
Рівень 0: ШІ не застосовується.	Завдання має виконуватися без застосування інструментів ШІ. Порушення вимоги вважається проявом академічної недоброчесності.	Покликання не потрібне.
Рівень 1: ШІ застосовується для генерування ідей та структурування.	ШІ можна використовувати для початкового мозкового штурму, створення структури та генерування ідей для покращення роботи. В інформаційному продукті, створеному в результаті виконання завдання, не повинно бути вмісту, згенерованого ШІ.	Необхідно вказати, що використовувався ШІ.
Рівень 2: ШІ застосовується для редагування створеного людиною вмісту.	ШІ можна використати для покращення якості інформаційних продуктів, створених у результаті виконання завдання. ШІ не можна використовувати для створення нового вмісту.	Необхідно вказати, що використовувався ШІ.
Рівень 3: ШІ є інструментом для виконання завдання, відповідно до вказівок науковопедагогічного та педагогічного працівника.	Цей рівень вимагає критичної взаємодії з контентом, створеним ШІ, та оцінювання його результатів. Користувач відповідає за забезпечення людського контролю та оцінювання вмісту, створеного ШІ.	Необхідно вказати систему ШІ, за допомогою якої був згенерований контент, дати генерації та промпт, який
		використовували для генерації контенту.

Рівень 4: Широке застосування ШІ з людським контролем.	Інструменти ШІ можна використовувати на різних етапах роботи. Водночас ШІ повинен бути помічником для посилення творчого потенціалу людини, а не для повної заміни. Користувач відповідає за забезпечення людського контролю та оцінювання вмісту, створеного ШІ.	Необхідно вказати систему ШІ, за допомогою якої був згенерований контент, дати генерації та промт, який використовували для генерації контенту.
---	---	---

Контроль та відповідальність

Кожен учасник освітнього процесу несе відповідальність за впровадження Політики використання ШІ в межах своєї діяльності.

У закладі визнається академічно нечесним використання ШІ, при якому порушуються принципи доброчесності та етики навчання, наприклад:

видання тексту, згенерованого ШІ, або перефразованого ШІ вмісту інших джерел за власну роботу. Використання ШІ для автоматичної генерації текстів або перефразування наявного контенту без належного оформлення джерел порушує принципи авторства та вважається плагіатом;

переопрацювання засобами ШІ власної статті автора з метою повторного видання як нової статті. Використання ШІ для перетворення вже опублікованої роботи автора з метою створення вигляду нової публікації порушує самоідентифікацію в освітній роботі;

Заклад рішуче виступає проти будь-яких проявів неправомірного використання технологій ШІ та підтримує створення освітньо середовища, побудованого на прозорості, доброчесності та високих стандартах освітньої етики.

Перегляд Політики

Політика використання ШІ є динамічною та адаптується до змін у технологіях і законодавстві.

Періодичне оновлення Політики:

- ✂ проводиться регулярний аналіз відповідності чинної Політики сучасним вимогам, зокрема новим технологічним досягненням та законодавчим змінам;

остаточні зміни в Політику приймаються педагогічною радою Слободороманівського ліцею та оприлюднюються на сайті закладу.

